

4) the least activity was in the use of the adverbial vocabulary which generally identifies the semantics of danger or threat.

Further study of the keywords can enable creating an effective simulation of PSA texts which are a semantic nexus, a psycho-emotional core of any advert announcement.

Key words: public service announcements, key words, semantics, part of speech, influence.

УДК (811.161.2'42:808.53:347.964.1)

Г. М. Слишинська,

аспірантка кафедри української мови,

асистент кафедри прикладної лінгвістики

Національного університету „Одеська юридична академія”,

Фонтанська дорога, 23, м. Одеса, 65009, Україна,

тел.: 098-582-48-07,

lingua@onua.edu.ua

КЛЮЧОВІ СЛОВА ЯК ДОМІНАНТНІ ОДИНИЦІ ТЕКСТУ В СУДОВИХ ПРОМОВАХ АДВОКАТІВ

У статті висвітлено основні критерії виокремлення ключових слів (КС) у судовій промові відомого адвоката І. О. Булінського, яку вміщено до збірки „Судові промови адвокатів України” як найкращу в цьому професійному сегменті, здійснено класифікацію КС відповідно до тематичних груп та пояснено їх роль в обраному жанрі, а також зроблено їхній аналіз з огляду на їх іманентну впливовість.

Ключові слова: судова промова, ключові слова, семантика.

Дослідження судових промов активно привертає увагу сучасних лінгвістів, що засвідчують ґрунтовні праці Н. С. Алексєєва, В. В. Дев’яткіна, Р. С. Кацавець, О. О. Леонтьєва, О. Л. Лікас, А. В. Молдована та ін. Ця тематика приваблює своєю багатогранністю та можливістю поєднання різних дослідницьких напрямів для отримання комплексного уявлення про аналізований об’єкт: лінгвокультурологічного й лінгвопрагматичного (О. В. Гундаренко), лінгвостилістичного (Лобода Ю. А.), соціолінгвістичного (С. О. Бондар, Т. В. Весна, Ю. Л. Воротніков, Т. В. Шмельова) та ін., певні аспекти

яких узагальнено в монографічних розробках (Н. Н. Івакіна, О. Л. Лікас, О. Л. Михальська) і навчальних посібниках (Г. С. Бояринцева). Проте досі не виявлено характерні лексико-семантичні домінанти адвокатських промов – так звані ключові слова (КС), не здійснено аналіз їхньої жанрової специфіки, впливового потенціалу попри те, що саме вони становлять своєрідний значеннєвий стрижень таких мовленнєвих масивів. Наведене визначає загальну скерованість і актуальність пропонованої статті, що увиразнює і залучення оригінального фактичного матеріалу – судової промови І. О. Булінського на захист П. Д. Галльського, вміщеної до збірки „Судові промови адвокатів України” як найкращої в цьому професійному сегменті. Збірка містить тексти промов відомих адвокатів України різних поколінь: від фахівців радянського періоду до представників сучасного правництва, які вели захист у кримінальних і представляли інтереси сторін у цивільних справах. Обрана нами судова промова, датована 1954 роком, стосується справи громадянина Галльського, якого обвинувачено у вбивстві громадянина Чолкуна і за рішенням Дрогобицького обласного суду засуджено до найвищої міри покарання – розстрілу. Верховний суд УРСР за касаційною скаргою адвоката І. О. Булінського вирок змінив, перекваліфікувавши злочин та призначивши покарання у вісім років позбавлення волі [16, с. 46–51].

Мета статті полягає у визначенні семантичної специфіки ключових слів судової промови адвоката І. О. Булінського. Для досягнення мети сформульовано такі завдання: 1) визначити лінгвістичну природу та критерії відбору ключових слів; 2) виокремити та здійснити класифікацію КС за тематичними групами в судовій промові адвоката І. О. Булінського; 3) пояснити роль КС в обраному жанрі з огляду на їхню іманентну впливовість. *Об’єктом* дослідження є тексти судових промов адвоката І. О. Булінського, а *предметом* – ключові слова як домінантні одиниці аналізованих текстів. Основними методами нашого дослідження стали компонентний аналіз, який допоміг виявити семантичний потенціал зафіксованих ключових слів; кількісні підрахунки, що дали змогу встановити динаміку вживання певних лексем у тексті; описовий метод прислужився в жанровій кваліфікації аналізованого матеріалу. Фактичну базу роботи становлять 13 КС, зафіксовані у понад 200 слововживаннях, виокремлених у площині 1820 слів судової промови.

Поняття ключових слів було введено в науковий обіг Ж. Маторе і витлумачено як результат кореляції соціальних та лінгвістичних чинників [2, с. 105]. У сучасній лінгвістиці активно і з різних позицій вивчають ключові слова в художніх (С. В. Форманова), наукових (І. М. Пістунов), технічних (А. Ю. Циркаль), рекламних (А. В. Ковалевська, Н. В. Кутуза) та інших текстах, дефінуючи їх насамперед „як слова, частотність яких у межах певної сукупності текстів виразно переважає над середньостатистичною частотністю їх використання в літературній мові” [8, с. 51].

Зазначимо, що термін *ключові слова* загальновідомий, але, на думку Ю. М. Караулова, „дати визначення тому, що зазвичай метафорично іменують ключовими словами, досить не просто” [5, с. 440], оскільки „ключові слова”, або „слова-ключі”, допомагають зрозуміти й описати певний загальний сенс тексту, тобто виступають його своєрідними конденсаторами, смисловими стрижнями. Спробу дефініції цього поняття здійснено й у різноманітних словниках, наприклад, у „Літературознавчому словнику-довіднику”, де основним критерієм виокремлення КС також відзначено частотність їхнього використання, яка в текстах може залежати від тематики, автора, епохи [13, с. 438]. В „Стилістичному енциклопедичному словнику російської мови” за редакцією М. М. Кожині акцентується роль ключових слів у розкритті суті тексту: „Ключові слова – цим термінологічним поєднанням деякі дослідники називають слова, що виражають головну ідею тексту” [11, с. 574]. Серед сучасних досліджень на увагу заслуговує дефініція С. В. Форманової, згідно з якою КС – це „розряд високочастотної автосемантичної лексики тексту, яка складає його семантичне ядро і виступає як вектор інтерпретації тексту” [8, с. 59]. Дослідниця визначила такі критерії відбору ключових слів у тексті: багатозначність, алегоричність, символічність, контекстуальна зумовленість, інформативність, частотність. Поділяючи цю думку, у нашій роботі насамперед спираємося на критерій частотності, оскільки саме цей показник засвідчує, що відповідні слова утворюють базовий лексичний корпус для даного контексту, а отже, становлять його сенсову доміную.

Звертаючись до аналізу судової промови, яка є невід’ємним складником судового дискурсу, зазначимо, що сучасні дослідники (Т. А. Ван Дейк, В. Дем’янков, К. Кусько, М. Макаров, К. Серажим, Б. Хатім, Я. Мейсон) визначають його так: 1) сукупність усіх мовленнєвих актів, спрямованих на досягнення мети учасниками

спілкування в залі суду; 2) соціально зумовлена комунікативна діяльність у ситуації здійснення судочинства; 3) смислове наповнення тексту в ситуації судового спілкування. Враховуючи саме ці характеристики, жанрову специфіку судового дискурсу почали активно досліджувати такі відомі вчені, як Ф. С. Бацевич, В. В. Салімовський, Т. В. Шмельова, що визначає необхідність подальшої детальної кваліфікації цього комунікативного явища. Судовий дискурс чітко регламентований екстралінгвістичними чинниками: процесуальним законодавством, рівнем юридично-комунікаційної підготовки і функціями учасників, високим ступенем емоційної напруги, зумовленою зацікавленістю учасників судових слухань у результаті розгляду кримінальних, цивільних, адміністративних справ та ін. В ході судового засідання кілька (а то й багато) учасників виконують різноманітні комунікативні дії: виголошують інформативні, оцінно-впливові та імперативно-впливові монологи, ставлять запитання і відповідають на них тощо. Така комунікативно-прагматична строкатість ускладнює процес виокремлення жанрів, що реалізуються в межах судового дискурсу. Визначення критеріїв їхнього розрізнення потребує врахування як лінгвістичних, так і суто юридичних чинників, причому останні є чітко окресленими, а отже, мають домінувати в процесі диференціації досліджуваних елементів судової комунікації.

Судові процеси в Україні можуть проводитися відповідно до вимог Кримінально-процесуального кодексу України (далі – КПК) чи Цивільного процесуального кодексу України (далі – ЦПК). Ці нормативні акти чітко регламентують комунікативну діяльність учасників судових слухань. Так, Кримінально-процесуальний кодекс визначає близько 30 комунікативних дій різних учасників протягом судового засідання, Цивільний процесуальний кодекс – близько 20. Отже, на перший погляд, можна визначити майже 50 жанрів судового дискурсу. Однак такий суто арифметичний підхід є помилковим, оскільки, незважаючи на принципову різницю кримінального і цивільного судочинства, вони мають комунікативно і прагматично аналогічні деякі типи мовлення. Диференціювати жанрову специфіку судового дискурсу варто, спираючись на теоретичні концепції провідних спеціалістів у галузі лінгвістичної генології („розділ комунікативної лінгвістики, яка досліджує загальні закони спілкування людей за допомогою природної мови, організацію засобів мовного коду та інших семіотичних (знакових) систем у процесах комунікативної взаємодії осо-

бистостей, вплив на засоби мови психічних, соціальних, когнітивних (пізнавальних), культурних та інших чинників, а також різноманітних ситуативних складових комунікації” (Ф. С. Бацевич). Т. В. Шмельова і Ф. С. Бацевич визначили критерії лінгвістичної генології, до яких уналежнено: 1) комунікативну мету; 2) фактор автора; 3) фактор адресата; 4) тип події; 5) „комунікативне минуле”; 6) „комунікативне майбутнє”; 7) мовні засоби [1, с. 573–574]. Крім вищенаведених параметрів, потрібно додати ще й усну чи писемну форми реалізації, де перша визначена законодавством як один з основних принципів українського судочинства. Одним із жанрів судового дискурсу є судова промова, кваліфікована дослідниками як „прилюдна промова, звернена до суду, а також до всіх учасників і присутніх під час розгляду кримінальної чи цивільної справи, виголошена в судовому засіданні, яка являє собою викладення висновків оратора у даній справі та його заперечення іншим ораторам” [18, с. 363]. У межах кримінального процесу виокремлюють промову прокурора, потерпілого і його представника, цивільного позивача, цивільного відповідача або їх представників, захисника, підсудного (див.: ст. 318 КПК). Під час цивільного судового процесу промови виголошуються в такій послідовності: позивач та його представник, відповідач та його представник, третя особа, яка заявила самостійні позовні вимоги на предмет спору, та її представник (див.: ст. 194 ЦПК).

Усі ці промови традиційно мають різну структуру та процесуальну спрямованість, тому повинні розглядатися як окремі види судової промови (Т. В. Шмельова, Ф. С. Бацевич), що відповідає і наведеним вище критеріям жанрової диференціації судового дискурсу. На нашу думку, не варто ототожнювати виокремлення судової промови як жанру судового дискурсу і запропоновану теоретиками судової риторики (праці Арістотеля, Цицерона) класифікацію судових промов. Якщо для судової риторики актуальним є те, в суді якої інстанції виголошується промова (господарський, апеляційний суди), то з власне лінгвістичної точки зору можна стверджувати, що судові промови, наприклад, господарського, адміністративного та конституційного суду мають однакові комунікативно-прагматичні особливості, а отже, їх можна розглядати уніфіковано, на однакових аналітичних засадах. Отже, судова промова – це промова, звернена до суду та інших учасників судочинства і присутніх при розгляді кримінальної, цивільної, адміністративної справи, в якій містяться висновки щодо тієї чи іншої справи.

У нашій роботі, спрямованій на лінгвістичний аналіз судових промов з огляду на семантичний потенціал наявних у них ключових слів, за допомогою кількісного методу було визначено частотність вживання окремих лексем в обраній судовій промові (в нашому дослідженні лексема уналежнюється до розряду ключових слів, якщо вона була зафіксована не менше трьох разів [6, с. 97]. Загалом у тексті обраної нами судової промови налічується 1820 слів, з них як ключові слова, відповідно до критерію частотності, виокремлюємо такі: власні назви (антропоніми): *Чолкун* (57), *Галльський* (56); назви предметів: *ніж* (27), *палиця* (7), *ліхтарик* (4); назви абстрактних понять: *факт* (13), *істина* (5); *ревнує* (9); *конфлікт* (4) назви станів: *безпорадний* (5), *мертвий* (3).

У сучасній психолінгвістиці роль ключових слів розглядається не тільки з боку породження, формування тексту, але і з боку його сприйняття, розуміння (Л. В. Щерба, В. В. Виноградов, В. П. Ковальов, М. Н. Нестеров). Судова промова як жанрова форма також орієнтована на аудиторію слухачів під час судових засідань та має потужний потенціал навіювання, спрямованого на людську підсвідомість. Для впливу потрібне неодноразове повторення важливої інформації, невимуснене сприйняття її без активної участі свідомості [7, с. 187–193]. Саме тому в тексті промови так часто використовується повтор певних лексем, які утворюють її базовий лексичний корпус і виступають ключовими словами, наприклад: „*Чи заперечує Галльський, що він останнім часом перебував у поганих стосунках із Чолкуном? Не заперечує! Це другий факт. Чи може Галльський стверджувати, що під час сварки з ним Чолкун наніс йому хоч один удар. Не може стверджувати! Це третій факт” [16]. В такий спосіб акцентуються домінуючі смислові стрижні, максимально увиразнюється головна ідея сказаного, закарбовується потрібний мовцеві сенс повідомлюваного.*

Для визначення семантичної специфіки ключових слів судової промови розглянемо на конкретних прикладах найчастотніші вживання виокремлених КС. **ЧОЛКУН** – лексемі вжито в тексті судової промови понад 57 разів у різних лексичних словосполученнях, що тим самим привертає увагу слухача саме до цієї особи – потерпілого Чолкуна: „Чолкун продовжує діяти. І якби Чолкун не був убитим, то був би підсудним. Чолкуна шукають, але він зникає. Чолкун почав його ревнувати до дружини” [16, с. 48]. ГАЛЛЬСЬКИЙ – прізвище обвинувачуваного, на якому адвокат акцентує увагу слухачів

та суду не менше (56 разів), ніж на прізвищі потерпілого: „Галльський багато перетерпів у цей вечір. Він намагався якнайрозумніше вийти із становища. Під час нападу Галльський не переступає за межі необхідного захисту. Коли можна втекти від захисту, Галльський не вступає в бійку. Він не тільки не бажав смерті Чолкуна, а й конфлікту з ним” [16, с. 48]. НІЖ 1, ножа, ім., чол. Знаряддя, інструмент для різання, що складається з леза та ручки. [15, т. 2, с. 878]. Ця лексема, використана в судовій промові у прямому значенні, має велике смислове навантаження, адже номінує головне знаряддя вбивства: „Ніж – це річ не менш помітна, аніж палка. Він забігає до себе на квартиру, бере великий ніж, біжить до будинку Галльського. Вісім свідків стверджують, що бачили ніж у Чолкуна” [16, с. 50]. ЛІХТАР, я, ім., чол. Освітлювальний пристрій, в якому джерело світла захищене склом, слюдою тощо [15, т. 2, с. 507]. Лексему вжито у промові також у прямому значенні. Автор акцентує увагу слухачів на цьому предметі, бо він є одним із знарядь нападу потерпілого на підсудного: „Перший напад Чолкуна на Галльського з ліхтарем. Удар по голові ліхтарем схвилював Чолкуна. Обвинувачення не помічає нападу з ліхтарем” [15, с. 48]. ПАЛИЦЯ, і, ім., жін. 1. Відділена від дерева й очищена від пагонів частина тонкого стовбура або товстої гілки. // Подібний предмет з якого-небудь матеріалу, що вживається для різних цілей [15, т. 3, с. 188]. Лексему вжито в прямому значенні, з чітко вираженою номінативною функцією. Оратор концентрує увагу суду на даному предметі, щоб підкреслити ще одне знаряддя нападу: „Палиця насильника над головою жертви – це річ досить помітна. Обвинувачення, однак, не помічає цієї палиці. Поява в зимовий вечір „джентльмена” без піджака і з палицею – явище не звичайне” [16, с. 48]. ІСТИНА, и, ім., жін. Те саме, що правда, положення, твердження, судження, перевірене практикою, досвідом [15, т. 2, с. 199]. Лексема має абстрактний характер, що увиразнює її впливовий потенціал, оскільки її сприйняття „розконцентровує” увагу слухачів: „Ви мали можливість розкрити істину. Істина не в ефектах, а в фактах. Факти говорять самі за себе, а це і є істина” [16, с. 47]. ФАКТ, у, ім., чол. Дійсна, не вигадана подія, дійсне явище; те, що сталося, відбулося насправді. // Приклад, випадок. // Те, що є матеріалом для певних висновків і відповідає об’єктивній дійсності [15, т. 4, с. 667]. Цю лексему вжито в промові у прямому значенні. Варто зазначити, що поняття *істина* та *факт* вступають в синонімічні відношення в даній промові, що, у свою чергу, активізує їхній впливовий потенціал, бо в такому контексті

стилістична потужність, фундаментальність поняття *істина* практично отожднюється з буденною конкретикою поняття *факти*: „Істина – це і є факти. Факти говорять самі за себе, а це і є істина. Факти розкривають істину” [16, с. 47]. РЕВНОШЦІ, ів, ім., мн. 1. Сумнів у вірності, коханні, підозра в зраді подружжя [15, т. 3, с. 884]. Оратор неодноразово апелює до цього поняття тому, що саме ревності стали мотивом для початку конфлікту між підсудним та потерпілим: „Галльський посіяв у серці свого колишнього друга гірке зерно ревнощів, і Чолкун почав ревнувати його до дружини. Отже, не погані стосунки взагалі, а безглузді, розворушені алкоголем ревності Чолкуна привели до конфлікту. Чим більше він п’є, тим більше прокидається в ньому почуття ревнощів” [16, с. 47]. **КОНФЛІКТ**, у, чол. Зіткнення протилежних інтересів, думок, поглядів; серйозні розбіжності; гостра суперечка [15, т. 2, с. 320]. Лексему вжито в промові у прямому значенні. Абстрактне поняття вживаючи яке, адвокат концентрує увагу суду на результаті скоєння злочину. „Здається, що конфлікт знайшов свою розв’язку”, „Але правдою є й те, що конфлікт викликали безглузді ревності Чолкуна”, „Дійові особи в конфлікті – це живі люди” [16, с. 47]. **БЕЗПОРАДНИЙ**, а, е. Неспроможний своїми силами справитися з чим-небудь; який потребує допомоги; безпомічний [15, т. 1, с. 117]. Лексему вжито в прямому значенні. Повторюючи її, оратор деталізує стан обвинувачуваного. „Галльський під час сварки на ґрунті поганих стосунків з особливою жорстокістю убив Чолкуна, використавши його безпорадний стан”, „Галльський був безпорадний проти Чолкуна з ножем”, „Таким чином, обвинувачення ігнорує безпорадний стан Галльського” [16, с. 49]. **МЕРТВИЙ**, а, е. Такий, у якому припинилося життя; померлий; протилежне живий [15, т. 2, с. 609]. Лексему вжито в прямому значенні. Оратор через конотативну насиченість лексеми показує результат конфлікту. „Оскільки Чолкун мертвий, і про його напади не скажеш чого-небудь хорошого, то краще мовчати”, „Чолкун мертвий”, „Якби Галльський не був сьогодні підсудним, то був би мертвим” [16, с. 47].

Реконструкція семантики і рівня сугестогенності (Т. Ю. Ковалевська) зафіксованих КС дає підстави стверджувати, що 1) найчастотнішими лексемами є власні назви, які концентрують увагу слухачів на головних персонажах обговорюваної події, актуалізуючи в такий спосіб виокремлювальну функцію власної назви як специфічного розряду онімної лексики, що, у свою чергу, зосереджує увагу слухачів, здійснюючи потужний вплив на їхню свідомість і підсвідомість

(О. Ю. Карпенко, Т. Ю. Ковалевська); 2) не менш активними виступають конкретні назви, які візуалізують предметну площину дискурсивного простору події, тим самим уяскравлюючи відповідне сприйняття; 3) абстрактні назви щонайперше номінують притаманну правничарству терміносистему, її концептуальні операційні поняття (факт, істина), а також домінуючу ознаку та результат скоєння злочину (ревності, конфлікт), що в цілому сприяє увиразненню стратегічної мети промови адвоката і – водночас – апелює до психоментальної бази аудиторії, викликаючи прийняття і розуміння, оскільки почуття ревності колись переживала майже кожна людина; 4) на останньому місці перебувають назви дій і станів, які в певний спосіб деталізують актуальну інформацію через конотативну насиченість відповідних лексем.

Отже, адвокат за допомогою специфічних КС створює прогнозований образ і алгоритм події, яка є предметом захисту, відтворює картину злочину та акцентує увагу суду на потрібних для захисту деталях, що в цілому ілюструє впливову природу аналізованої судової промови і визначає необхідність подальшого опрацювання відповідних дискурсивних практик.

Список використаної літератури

1. Бацевич Ф. С. Вступ до лінгвістичної генеології: Навчальний посібник. / Ф. С. Бацевич. – К. : Видавничий центр „Академія”. – 2006. – 248 с.
2. Весна Т. В. Ключевые слова современной политической коммуникации: Записки з загальної лінгвістики / Т. В. Весна. – Одеса : – 1999. – С. 105–111.
3. Гловацький І. Ю. Діяльність адвоката-захисника у кримінальному процесі / І. Ю. Гловацький. – К. : Атіка. – 2003. – 352 с.
4. Діденко М. О. Політичний виступ як тип тексту (на матеріалі виступів німецьких політичних діячів кінця ХХ століття) : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04 / М. О. Діденко; Одес. нац. ун-т імені І. І. Мечникова. – Одеса, 2001. – 19 с.
5. Караулов Ю. Н. Словарь языка Достоевского. Лексический строй идиолекта / Ю. Н. Караулов. – М. : Азбуковник. – 2001. – Вып. № 1. – 442 с.
6. Ковалевська Т. Ю., Станкевич Ю. М. Семантична динаміка ключових слів політичної реклами / Т. Ю. Ковалевська, Ю. М. Станкевич // Записки з українського мовознавства : зб. наук. пр. – Одеса, 2009. – Вип. 18. – С. 94–104.
7. Ковалевська Т. Ю. Комунікативні аспекти нейролінгвістичного програмування: Монографія / Т. Ю. Ковалевська. – Одеса : Астропринт, 2008. – 324 с.

8. Пороховщикова П. С. Искусство речи на суде / П. С. Пороховщикова. – Тула : Автограф. – 1999. – 320 с.
9. Форманова С. В. Ключові слова у мовній картині світу Михайла Коцюбинського: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: спец. 10.02.01 „Українська мова” / С. В. Форманова. – Одеса, 1999. – 17 с.
10. Шмелева Т. В. Ключевые слова текущего момента / Т. В. Шмелева. – М. : Collegium. – 1993. – № 1. – С. 33–41.
11. Стилистический энциклопедический словарь русского языка / за ред. М. Н. Кожин. – М. : Наука. – 2006. – 696 с.
12. Кримінально-процесуальний кодекс України : станом на 1 груд. 2005 р. / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К. : Парлам. вид-во, 2006. – 207 с.
13. Літературознавчий словник-довідник / за ред. Р. Т. Гром'яка, Ю. І. Коваліва, В. І. Теремка. – К. : ВЦ „Академія”. – 2007. – 752 с.
14. Молдован А. В., Мельник С. М. Кримінальний процес України. / А. В. Молдован, С. М. Мельник. – К. : Центр учбової літератури. – 2013. – 366 с.
15. Новий тлумачний словник української мови : в 4 т. / Укладачі: В. Яременко, О. Сліпушко. – К. : Аконіт, 1998.
16. Судові промови адвокатів України / Редкол.: В. В. Медведчук (голова) та інші – К. : Ред. журн. „Адвокат”, 2000. – Кн. 1. – 216 с.
17. Цивільний процесуальний кодекс України : станом на 3 грудня 2007 р. : (відповідає офіц. текстові, зі змістом). – К. : Скіф, 2008. – 143 с.
18. Юридична енциклопедія: У 6-ти томах / Редкол.: Ю. С. Шемшученко (гол. ред.) та ін. – К. : „Укр. енциклопедія”. – 1998.

Г. М. Слышинская

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА КАК ДОМИНАНТНЫЕ ЕДИНИЦЫ ТЕКСТА В СУДЕБНЫХ РЕЧАХ АДВОКАТОВ

В статье освещены основные критерии выделения ключевых слов в судебной речи известного адвоката И. А. Булинского, осуществлена их классификация в соответствии с тематическими группами и объяснена их роль в избранном жанре с учетом их имманентного влияния.

Ключевые слова: судебная речь, ключевые слова, семантика.

G. M. Slyshynska,

Postgraduate Student of Ukrainian Language Department

Graduate Assistant of Applied Linguistics Department,

„Odessa Law Academy” National University,

23, Fontans'ka road, Odessa, 65009, Ukraine,
tel.: (098)582-48-07
lingua@onua.edu.ua

KEYWORDS AS DOMINANT UNITS OF THE TEXT IN A JUDICIAL SPEECH OF LAWYERS

Summary

The study of judicial speeches actively attracts modern linguists' attention, which is proved by fundamental works of such scientists as N. S. Alekseyev, V. V. Devyatkin, R. S. Katsavets, O. O. Leontiev, O. L. Likas, A. Moldovan and others. However, the typical lexical-semantic dominants of the lawyers' speeches – the so-called keywords (KW) – haven't been revealed so far, as well as their genre specifics and influential potential haven't been analyzed despite the fact that they constitute the semantic core of such speech arrays. The above determines the proposed issue relevance, emphasized by the factual material – the judicial speech performed by I. A. Bulinskiy to protect P. D. Gallskiy, which is a part of «Ukrainian Advocates' Judicial Speeches» collection as one of the best professional segments.

The work is aimed at identifying the specific semantic keywords in the judicial speech by the advocate I. A. Bulinskiy. In order to achieve the aim, the following tasks were formulated: to determine the keyword linguistic nature and selection criteria; to single out and classify the keywords in the judicial speech by the advocate I. A. Bulinskiy into thematic groups; to explain the KW influential role in the judicial speech genre.

I. A. Bulinskiy's judicial speeches are the object of the work, while the keywords as the dominant unit of these texts are the subject. The component analysis, quantitative and descriptive methods are the main methods of our study. 13 keywords recorded in over 200 word usages that were picked out from over 1820 words in the judicial speech are the base of the work.

Key words: judicial speech, keywords, semantics.

УДК 81'373.23:821.161.2-98

А. О. Стоянова,

аспірантка кафедри загального та слов'янського мовознавства
Одеського національного університету імені І. І. Мечникова,
Французький бульвар, 24 / 26, м. Одеса, 65058, Україна,
тел.: (048)776-04-42,
Stoyanova_96@mail.ru